

Pangandussektori I kvartali 2019 ülevaade

Eesti turul tegutses 2019. aasta esimese kvartali seisuga 16 panka, millest kaheksa on välismaiste krediitiasutuste filiaalid. Finantsinspektsioon tegi Danske pangale rahapesu tõkestamise regulatsioonide rikkumise tõttu veebruaris ettekirjutuse, millega kohustas pank kaheksa kuu jooksul oma filiaali tegevus Eestis lõpetama.

Põhinäitajad	IV kvartal 2018	Muutus	I kvartal 2019
Laenujäägi aastakasv	5,7%	?	6,5%
Hoiuste jäägi aastakasv	4%	?	5,8%
Laenude ja hoiuste suhtarv	109%	?	110%
Pikaajaliste viivislaenude osakaal laenuportfellis	0,52%	?	0,93%
Likviidsuskattekindaja	162%	?	135%
Kasum	128 mln €	?	45 mln €
Kulude ja tulude suhe	43%	?	46%
Omakapitali tootlikkus	11%	?	9,9%
Varade tootlikkus	1,53%	?	1,29%
Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv	29,1%	?	26,3%

2019. aasta esimeses kvartalis toimus Luminor Bank AS-i ühinemine samale omanikule kuuluvate pankadega Lätis ja Leedus. Nimetatud suuremahuline tehing avaldas olulist mõju Eesti pangandussektori näitajatele. Tänu Lätis ja Leedus paiknevate varade ja kohustuste ühinemisele Eesti pangandussektori bilansiga, suurenesid sektori varad 40% võrra 36 miljardi euroni. Sektori laenuportfell suurenes tehingu tulemusel 45% ehk 28 miljardi euroni ja hoiuste maht 44% ehk 26 miljardi euroni.

Luminori tehingu mõju kõrvale jättes oli sektori aastane laenuportfell kasv 6,5%. Võrreldes 2018. aasta neljanda kvartali 5,7%-ga toimus 2019. aasta esimeses kvartalis mõõdukas laenukasvu kiirenemine. Portfelli kasvu kiirenemine tulenes peamiselt riigi või kohaliku omavalitsuse ettevõtete laenude suurenemisest.

Ilma Luminoris toimunud ühinemise mõjuta langes mittefinantsettevõtete laenumaht aastaga 2,6%. Eraisikutele väljastatud laenude maht jäi aasta esimeses kvartalis möödunud aasta neljanda kvartali

tasemele (elimineerides Luminori ühinemise mõju). Erasisikute laenud kasvasid 6,1%, sealhulgas eluasemelaenud 6,6%.

Luminori ühinemise mõju arvestamata oli hoiuste aastakasv esimese kvartali lõpus 5,8%. Kuivõrd laenud kasvasid hoiustest kiiremini, tõusis kogu sektori laenu-hoiuse suhe 110-ni. Filiaalide kõrge suhtarvu põhjustas Danske pank, kus deposiite asendatakse emapanga ressursiga.

Eesti pangandussektori laenukvaliteet on endiselt väga hea, kuigi üle 90 päevaste viiviste osakaal tõusis 2019. aasta esimeses kvartalis 0,93%-ni, püsisid siiski allpool 1%. Mittetöötavate laenude osakaal moodustas 2019. aasta esimese kvartali lõpus 2,1%. Kokkuvõttes Eesti pangandussektori laenukvaliteet paranes, kuid seoses struktuursete muutustega Luminoris probleemsete laenude maht sektoris ühekordselt kasvas.

Eestis tegutsevate pankade likviidsus püsib tugev. Kõik pangad täidavad likviidsuskattenõuet (LCR) varuga, sektori keskmine näitaja oli 135%, võrreldes miinimumiga 100%.

Krediidiasutuste ressurss kasvas esimeses kvartalis 2% ehk 450 miljoni euro võrra. Enim ehk 363 miljoni euro võrra suurenes teistelt krediidiasutustelt ja kodumajapidamistelt, 203 miljonit eurot, saadud ressurss ning vähenes ettevõtetelt kaasatud ressurss, -246 miljonit eurot.

Klientide hoiused suurenesid kvartaliga 0,7% ehk 129 miljonit eurot. Residentide hoiused suurenesid 0,3% ning mitteresidentide hoiused 6,2%.

Pangandussektor teenis 2019. aasta esimeses kvartalis soolo arvestuses 45 miljonit eurot kasumit, võrreldes eelmise kvartaliga vähenes kasum 65%. Languse põhjustas ühelt poolt Danske näidatud kahjum seoses eraklientide laenuportfelli müügiga LHV pangale ning teisalt 2018. aasta neljandasse kvartalisse jäänud dividendidest tulenenud suhteliselt suur kasum.

Pankade aastane omakapitali tootlikkus oli 2019. aasta esimese kvartali lõpus 9,9% ning varade tootlikkus 1,29%. Euroopa Liidu vastavad näitajad olid 2018. aasta lõpus 6,5% ja 0,4%.

Eestis tegutsevad pangad teenisid 2019. aasta esimeses kvartalis kokku 302 miljonit eurot tulu, kasvades kvartaliga 7% ehk 19 miljoni euro võrra. Tulude suurenemise põhjustas peamiselt intressitulu kasv 50 miljonit eurot ning teenustasutulu kasv 16 miljoni euro võrra. Aasta lõpus väljavõetud dividendide tõttu langes esimese kvartali dividenditulu 54 miljoni euro võrra. Aastane jooksev kulu-tulu suhtarv moodustas 2019. aasta esimeses kvartalis 45,8%. Euroopa Liidus oli kulu-tulu suhtarv 2018. aasta lõpus 64,6%.

2019. aasta esimeses kvartalis langesid usaldatavatusnormatiivid nii soolo kui ka konsolideeritud tasemel. Soolo taseme CET1 oli esimese kvartali lõpus 25,3% ning konsolideeritud tasemel 26,3%.

Peamised arengusuunad

- Eestis tegutsevad pangad on likviidsed. Pangandussektori keskmine likviidsusnäitaja (LCR) ületas normatiivi varuga. Lisaks normatiivi täitmisele hoidsid pangad täiendavat likviidsust mitte-LCR instrumentides.
- Pankade pikaajaliste ehk üle 90 päeva viivises olevate laenude osakaal oli 2019. aasta esimeses kvartalis 0,9%.
- Pikaajalised viivised on kaetud allahindlustega. Eesti portfellis laenukvaliteedi paranemine jätkus.

-
- Laenukvaliteedi paranemine Eesti portfellis toimub osaliselt mittetöötavate laenude müügi arvelt. Kuigi mittetöötavate laenude müük avaldab laenukvaliteedile hetkeliselt positiivset mõju, tuleb pankadel arvestada kapitalijuhtimises riskiga, et majanduskriisi olukorras ei ole müük võimalik või müügi tingimused on ebasoodsad.
 - Finantsinspeksioon tegi Danske pangale 2019. aasta veebruaris rahapesu tõkestamise regulatsioonide rikkumise tõttu ettekirjutuse, millega kohustas panka lõpetama oma filiaali tegevus Eestis kaheksa kuu jooksul lõpetama.
 - Mõned väikepangad peavad tulenevalt oma laenuportfelli kiirest kasvust pöörama täiendavat tähelepanu kapitali planeerimisele ja sisekontrollisüsteemide efektiivsusele.
 - Pankade kasumlikkus püsib vaatamata madalatele intressimääradele ja finantsturgude volatiilsusele hea. Esimeses kvartalis oli omakapitali tootlikkus 9,9%.
 - Mitteresidentide hoiuste osakaal tõusis Luminori ühinemist arvesse võtmata esimese kvartali lõpuks 8,3%ni. Kuivõrd mitteresidentide hoiused on oma olemuselt volatiilsemad hoiavad pangad seonduva likviidsusriski katteks kõrgemaid puhvreid.
 - Endiselt püsivad kõrged Rootsi kinnisvarasektoriga seonduvad riskid. 2019. aasta esimeses kvartalis kinnisvara hinnad küll tõusid, kuid on endiselt madalamal 2017. aasta kõrgemaist tasemest. Viimase aasta jooksul on hinnad püsinud suhteliselt stabiilsed. Riskide realiseerumisel võib selle mõju kanduda ka Eesti pangandusturule. Seetõttu on oluline, et pangad säilitaksid riskide realiseerumise katteks piisavad kapitalipuhvrid, mille olemasolu vähendab piiriüleste riskide ülekandumise mõju.

[Pangandussektori kvartali ülevaated](#)

Viimati muudetud 01.08.2019